

Hoe oud werden Emma en Charles Bovary?

Er is veel geschreven over het werk van Gustave Flaubert en in het bijzonder over Madame Bovary. Een aspect is tot nu toe onderbelicht gebleven; de chronologie van Madame Bovary. Voor zover bekend heeft alleen Nabokov in de zijlijn van zijn *Lectures on literature* hier iets over opgemerkt. Als bijlage bij zijn *Lecture* over Madame Bovary is een handgeschreven opzet gevoegd van het tijdsverloop van het verhaal. Hieruit blijkt dat de roman volgens een heel strak tijdschema is opgezet. Elke belangrijke episode is precies in de tijd te traceren.

Door bepaalde gebeurtenissen te koppelen aan de werkelijke tijd is het chronologisch verloop exact in beeld te brengen.

De eerste is dat bijna op het einde van het boek Homais Louis Philippe aanduidt met ‘onze goede koning’. Hij werd in februari 1848 afgezet, dus het verhaal moet zich voor dat tijdstip hebben afgespeeld.

Vanaf het tijdstip dat Homais deze opmerking maakt kan de roman worden “teruggelezen”.

Dan komen we op het tweede aanknopingspunt en dat is de vermelding dat op 3 september van enig jaar Rodolphe Emma verlaat en dat deze gebeurtenis op een dag voor de afspraak voor een gezamenlijke vlucht op maandag valt. Het enige jaar dat hiervoor in aanmerking komt is 1843.

Van hieraf kunnen we terugrekenen en komen we op onderstaand tijdschema.

In het schema zijn de bladzijden aangehouden van de Nederlandse vertaling van Hans van Pinxteren.

We kunnen dus uitrekenen dat Charles Bovary geleefd heeft tussen 1815 en 1847 en 33 jaar oud werd. De leeftijd van Emma Bovary is niet exact vast te stellen. Aannemend dat zij tussen de 16 en 18 jaar oud was toen zij Charles ontmoette, moet zij een leeftijd hebben bereikt tussen de 26 en 28 jaar.

Diverse biografen gaan ervan uit dat Delphine Delamare model heeft gestaan voor Emma Bovary. Zij leefde tussen 17 februari 1822 en 8 maart 1848, trouwde toen ze 17 jaar was en werd 26 jaar.

Mei 2013

Chronologie van <i>Madame Bovary</i>			
Eerste deel			Pagina (Van Pinksteren)
1815		Charles geboren (1815-1847)	
1827	voorjaar	Charles krijgt les van een pastoor	15
1828	voorjaar	Eerste communie	15
1828	najaar	Gaat naar school	15
1831	voorjaar	Gaat niet meer naar school	17
1834	voorjaar	Zakt voor het examen heelmeeester(vader hoort dit pas vijf jaar later)	18
1835	voorjaar	Slaagt voor het examen, wordt heelmeeester	18
1836	najaar	Gaat naar Tostes	18

1836	Januari	Trouwt met zijn eerste vrouw, Heloise Dubuc	19
1837	7 januari	Gaat de eerste keer naar Les Bertaux	20
1837	Vroege voorjaar	Eerste vrouw sterft	28
1837	Later in het voorjaar	Gaat weer naar Les Bertaux	30
1837	September	Doet een voorstel aan Emma Rouault	34
1838	Juni	Trouwdag	37
1838	september	Bal bij markies d'Andervilliers op "La Vaubyessard"	38
1839	september	Geen bal (hele winter in Tostes)	80
1840	februari	Kalkoen van Rouault	84
1840	maart	Verhuizing van Tostes naar Yonville. Emma is zwanger	86
		Tweede deel	
1840	zomer	Berthe geboren	111
1840	Late zomer	Wandeling naar het huis van de min	115
1840	Winter	In Yonville	
1841	februari	Wandeling naar de vlasspinnerij	126
1841	maart	Berthe thuis opgenomen	132
1841	Begin april	Bezoek aan een priester	139
1841	Begin mei	Léon vertrekt naar Parijs	149
1842	voorjaar	Rodolphe brengt zijn knecht voor een aderlating	157
1842		Landbouwcongres	162
1842	Begin oktober	Paardrijden met Rodolphe; Emma, dan 23 jaar, wordt maitresse van Rodolphe, die 34 jaar is.	193
1842	winter	Verhouding met Rodolphe	
1843	voorjaar	operatie	212
1843	zomer	Verhouding met Rodolphe hervat	226
1843	3september	Rodolphe verlaat Emma	246
1843	Maandag 4 september	"...besloten zij dat het onherroepelijk op maandag 4 september zou zijn."; <i>geen andere 4 september valt op een maandag in het begin van de jaren veertig.</i> Emma wordt ziek-hersenkoorts	238/252
1843	17 oktober	herstel	252
1844	juni	Bezoek aan de opera (Lucia di Lammermoor), ontmoeting met Léon	267/273
		Derde deel	
1844	Hele jaar	Verhouding met Léon	279
1845	zomer	rozen	288
1845	najaar	Charles met Berthe in de tuin	346
1846	Half-vasten begin maart	Gekostumeerd bal	349
1846	maart	Emma vraagt Léon om geld	356
1846	maart	Emma overlijdt, tussen 26 en 28 jaar oud	389
1846	Ong. eind mei	Felicité loopt weg met Theodore en neemt al Emma's kleren mee; Léon trouwt	407
1846	Begin zomer	Charles vindt Rodolphe's laatste brief	407

1846	winter	Homais ontdoet zich van een bedelaar	410
1847	Ong. maart	mausoleum	411
1847	Zomer, augustus	Charles vindt alle brieven; gaat naar het kerkhof; verkoopt zijn paard; ontmoet Rodolphe, overlijdt de volgende dag, 33 jaar oud	414
1847		Homais noemt Louis Philippe (1830-1848) “onze goede koning”	413
1848	februari	revolutie	
1856	april	Napoleon III is nu keizer (1852-1870). Berthe, 15 jaar oud, werkt in een katoenspinnerij. Drie artsen hebben elkaar opgevolgd in Yonville tussen 1847 en 1856; Homais heeft zojuist het Erekrus ontvangen	416

Het leven van Charles en Emma in kille cijfers

Gebeurtenis	Leeftijd Charles	Leeftijd Emma
Charles vestigt zich als plattelandsdokter	20	
Eerste ontmoeting	22	18
Huwelijk	23	19
Geboorte dochter	25	21
Begin verhouding met Rodolphe	27	23
Begin verhouding met Leon	29	25
overlijden	33	27